

Frangulis S. Frangos: PONTOS'UN FERYADI

Posted on 01/01/2018

Jön Türkler, Pontos Rumlarına karşı aldıkları sürgün, tecavüz, katliam, köleleştirme ve idam gibi sert önlemler ile (Panaretos Topalidis'e göre), I. Dünya Savaşının başlangıcı olan 1914'ten Küçük Asya Felaketinin gerçekleştiği 1922 yılına kadar:

a. 1914-1918 döneminde, 170.576 Pontoslu

b. 1918-1922 döneminde, 199.122 Pontoslu Yani toplam 369.698 Pontoslu, 697.000 Rum'un %41,56'sı öldürüldü.

G. Valavanis'in Atina'daki Pontoslular Konseyinin Kara Kitabına göre ise Pontosluların kaybı 1922'de 303.238'e, Mart 1924'te ise 353.000'e varıyor. Yani toplam Pontus Rum nüfusunun yarısından fazla.

Pontos Rumlarının soykırımı, Ermeni soykırımının gölgesinde kaldı çünkü Ermeni halkının daha trajik ve vahim olan durumu ile eşzamandı. Ya da hükümetlerin ve diplomatların bazı devletlerarası anlaşmaları ve menfaatleri yüzünden susturuldu.

Jön Türklerin ve Kemalistlerin 1921 'de işledikleri cinayetler yüksek Osmanlı toplumu üyelerinden kabul edilmiştir. En önemli itham İstanbul Muhafız Alayı hukuk danışmanı Cemal Nüzhet tarafından yapılmıştır. Başkanlığını yaptığı inceleme komisyonu bildirisinde şunları yazar: «M. Kemal çeteleri sürdürmek için onlara faaliyet hazırlamalıydı. Bunu da Pontos bölgesinde buldu. Pontos'ta genel olarak katliamlar, yağmalamalar ve yok etmeler Şubat ayında başlayıp Ağustos ayına kadar sürdü. Katliam ve sürgünler yarı resmi bir şekilde, askerlerin ve memurların katılımıyla icra edildi. Bölge çok geniş ve zengin olduğu için tahribatta her sınıftan insanlar katıldı. Bafra'nın altı bin kişilik Rum nüfusu Slamalik, Sulu Dere, Panaya ve Gökçe Su kiliselerine toplanıp ateşe verildi, içindekilerinin hepsi canlı

yakıldı: yaşlı, erkek, kadın ve çocuklar, hiç kimse kurtulmadı. Bazı kadınlar çetelere teslim edildi ve tecavüz edildikten sonra öldürüldüler..”

Kemal’in galibiyetinden sonra sürgün daha büyük şiddetle devam eder. Pontus’un şehirlerinde ünlü olağanüstü istiklal mahkemeleri kurulur ve Pontos liderlerini mahkûm edip idam ederler. Pontos’un sonu yaklaşmaktadır. Başka ses yükselmez. İstiklal mahkemelerinin merkezi olarak Amasya seçilir. Konsoloslukların ve uluslararası şirketlerin temsilcilerinin bulunduğu büyük şehirlerden uzak olması gerekmektedir. Kemalist hükümet Pontos Rumları liderlerinin idam edilmesini içişleri meselesi olarak görüyordu.

Mahkeme duruşmaları trajikomik bir şekilde kısıydı. Formalite icabı ifade alındıktan sonra sanıklara, idam olan, mahkemenin kararı okunuyordu, iftira, yalan, ikiyüzlülük ve yönetmenlik resmen ardı arkası kesilmeyen bir durumdu. Mustafa Kemal istiklal mahkemelerinin işlemeyle “çift amaç güdüyordu: Küçük Asya Rumlarının imhasını yasal olarak göstermek ve en canlı şehirlerin Rum cemaatlerinin liderlerini öldürerek yok etmek. Bunu yapmak onları sürgüne göndermekten daha emin bir yöntemdi, çünkü orada kurtulma ihtimali vardı...”

Savas Kantartzis Pontosluların soykırımı üzerine korkunç anılarını anlattığı bir kitap yayınladı. Ses getiren bir anlatımında Kotioron yöresindeki Beyalan köyünün Topal Osman’ın çetesi tarafından imha edilmesine değiniyor. Beyalan Türk çetelerinin imha ettiği yüzlerce köylerden sadece biri. Okunmaya değer:

“16 Şubat 1922 şafağı, Çarşamba günüydü, kabus gibi bir haber, Topal Osman’ın çetesi köye geliyor. Köyde herkesi korku ve endişe sardı. Köyde bulunan erkekler hemen ormana kaçtı... Evlerinde saklanacak yer olan erkekler saklandı, ahırlara girip kimsenin kuşkulamayacağı şekilde saklandı. Kadın, çocuk ve yaşlılar evlerine kapandı ve heyecanla olacakları beklemeye koyuldu... Uzun zaman geçmeden 150 kişiden fazla olan çete köye bağırıp ateş ederek girdi. [...] Küfür ederek tüfeklerin dipçiğiyle kapılara ve pencerelere vurarak herkesi evlerinden çıkıp meydana toplanması için çağırdılar. Yoksa evleri içindekilerle beraber

yakacaklarını söylüyorlardı.

“Biraz sonra kadın, çocuk ve yaşlılar titreyip ağlayarak sokaklara çıktılar. Çığlık ve tehdit savuran çete üyeleri, köyden kaçmayı deneyecek olanlar için önceden çıkış yollarını kapatmıştı. Böylece hiç kimse kaçamayacaktı. Kaçmak isteyen genç kızlara orada bekleyen haydutlar tarafından ateş açıldı. Bazı kızlar hemen oracıkta öldü bazıları ise yaralı olarak geri döndü.

“Bu cinayetler çetenin cani emellerini açığa çıkardı. Kadın ve çocuklar korku içinde sakaklara döküldü ve sessiz ancak durdurulamayan bir ağlama ve umutsuzluk çığlıkları içinde meydana toplanmaya başladı. Türkler sırtlan gibi sert ve kana susamış bir şekilde, başkalarının acısıyla eğlenen sadistler gibi kadın, çocuk ve yaşlıların arasına girip, meydana toplanmaları için onlara küfür ederek, vurdular, tekmelediler ve ittiler.

“Saçları darmadağın, benizleri soğuktan ve korkudan solmuş annelerin kucaklarında bebekleri, ayaklarının dibinde de küçük çocukları vardı. Genç kızlar yaşlı anne babasıyla kucak kucağayken meydana gittiler. Yabani bir tarzla mezbaha götürülen kuzular gibi çığlık ve feryat atarak toplandılar. Beyalan trajedisinin tarif edilemez birinci safhası, kasvetli, katliam ve soykırım Jön Türk kahramanları için bir zaferle kapanmış oldu.

“Artık kadın, çocuk ve yaşlılar meydana toplandığında, çete şeytani planının ikinci safhasına başladı. Cani amaçlarını tamamlamak için herkesin meydanda bulunan iki katlı evlere girmesini emrettiler. Bu ölüme giden trajik sürünün gösterdiği isteksizlik, çeteyi kızdırdı. İşlerini hızlıca bitirmek istiyorlardı. O vakit, kuduz canavar gibi, kadın, bebek ve yaşlıların üzerine gidip, yumruk, dipçik ve tekmelerle bu masum ve kötülük nedir bilmeyen mahlûkları iki eve sokup sıkıştırdılar. Sayıları üç yüz civarındaydı.

“Dışarıda kimsenin kalmadığından emin olduktan sonra, kapıları kilitlediler. Pencereleden duyulan, feryat, çığlık ve umutsuz ağlamalar, yalvarışlar, merhamet isteyen sesler, yabani ve trajik müzik konseri gibi göğsü yükseliyor ve çevredeki dağ ve ormanlarda yankılanıyordu.

“Topal Osman çetesinin kasvetli kahramanları için artık bu... Yurtsever operasyonun üçüncü ve son safhası başlayacaktı. Bir demet kuru ot ve biraz kâğıt ateş yakmak için yeterliydi. Birazdan bu iki ev ateş aldı ve alevler evlerin içinden dışına çıkamaya başladı, kara ve kızıl bir duman çıkardı. Daha sonra olanlar tarif edilemez.

“Anneler delirmişçesine, can havliyle haykırıp çığlık atıyordu, kucaklarında bebekleri ‘ana, anacığım!’ diye ağlıyordu. Kızlar ve kadınlar yaşlılarını, çocuklarını ve hastalarını sıkıca tutup haykırıyordu. Sanki böyle birbirlerine yardım edecekmiş gibi sarılıyorlardı. Aynı zamanda ateş saçlarına ve elbiselerine sıçramış yavaş yavaş bedenlerini sarıyordu. Çığlıklar gırtlakları ve kulakları yırtarak çıkıyor, hıçkırarak ağlayan ve vahşice bağırان insanlar artık korku ve acı yüzünden akıllarını kaçırmış gibi göğüslerine, havaya ya da kavrulmuş duvarlara vuruyordu. Sanki kıyamet kopuyordu, cehennemin canlı bir kısmı dünyaya gelmiş gibiydi! ilk dakikalarda alev almış iki evden bu kâbus görüntüleri çıkıyordu.

Bazı kadın ve kızlar, acı ve umutsuzluk duygularıyla yanarak ölmektense, pencerelerden atlayıp yüksekten düşerek ya da silahla ölmeyi tercih ettiler. Çete mensupları da keyifle ve kahkahalarla kızların hatırını kırmıyor, onlara ateş edip öldürüyordu.

“Haykırış, çığlık, bağırış ve ağlayıştan oluşan bu kalp karartıcı uğultu fazla sürmedi. Önce bu uğultunun sesi giderek yükseldi ve üç yüz kadar insanın ağzından çıkabileceği kadar ses çıktı. Ancak sesler hemen azalmaya başladı ve birden tamamen kesildi, bağırışlar ve ağlayışlar durdu. Sadece yanan tahtaların, duvarların ve direklerin sesleri duyuluyordu. Bunlar Beyalan’daki uğursuz iki evde, kömür ve küle dönüşmüş cansız bedenlerin üzerine düşüyordu”.

Rumların soykırımı resmi olarak, kapalı kapılar ardından ve avukatlar bulunmadan gerçekleşti. Amasya’da gerçekleşen bütün dini ve siyasi liderlerin mahkûm ve idam edilmesi, önceden planlanmış bir soykırımdır. Bu soykırımı Kemalist hükümetin taraftarı olan Fransa ve İtalya gibi eski müttefik ve diğer Avrupa ülkeleri kınamak zorunda kaldı. Bu hükümetler,

dayanışma akımlarının Pontus Rumlarına destek vermeye başlaması ve Yunanlı arkadaşlarının yanında duran Avrupa ve Amerika'daki aydınların da tepkisi sonucu bu soykırımı kınamak zorunda kaldı.

“Yunanlı yazar ve sanatçılar, Avrupa ve Amerika'daki aydınlara yönelerek aşağıdaki kınama metnini gönderdiler: Derin hüznün içinde Yunanistan yazar ve sanatçıları, medeni ülkelerin aydınlarına hitap ederek binlerce Pontos Rum ailesinin trajedisini bildirmek istemektedir. “Kuşkusuz ve kesin olarak tespit edilmiş olaylar şöyledir: Türkler Merzifon kentini önce yağmaladı yaktı ve sonra da istisnasız bütün sakinlerini öldürdü. Kaçıp kurtulmaya çalışanları çıkışları kapatıp tüfekte öldürdüler. Tripoli, Giresun, Ordu, İnoi, Amisos ve Bafra kentlerinin erkek nüfusunu sürdüler ve yolda çoğunu katlettiler. Sulu Tepedeki Elezli köyünde 535 Rum'u kiliseye kapatıp hepsini öldürdüler, yalnız dört kişi kurtulabildi. Önce baltalarla kilisenin önünde yedi rahibin kafasını kestiler. Amasya'da Amisos ve Bafra'nın 68 önde gelenini astılar.

“Bu şehirlerin bütün kadınlarına, bakirelere ve çocuklara tecavüz ettiler. En güzel bakire kızları ve çocukları ise haremlerine gönderdiler. Birçok bebek duvarlara fırlatılarak öldürüldü. Bu bildiriye imzalayanlar, yukarıdaki olayları Avrupa ve Amerika'nın aydınlarını bilgilendirerek sadece bu olayların kendisi değil bunlara katlanmanın da insanlık için bir yas olduğunu hatırlatırlar”.

Pontus Rumlarının soykırım meselesi 7 Kasım 1921 tarihinde Büyük Britanya'nın meclisinde tartışıldı. Milletvekili T.P. O'Connor, içişleri bakan yardımcısı Harmsvorth'a, Kemalist yönetim tarafından asılan 67 Rum ve 3 Ermeni ve kadın ve çocuklara karşı yapılan sürgün ve şiddet eylemlerine karşı nasıl bir tedbirin alındığını sordu. Fransız askerlerinin Kilikya'dan ayrılması durumunda Rum ve Ermeni nüfusu korumak için hükümetin nasıl bir tedbir almayı düşündüğünü ve sürgün ve katliamın alternatifinin ne olduğunu sordu.

Akton Ohio'dan MiltiadisTsakiridis, 6 Kasım 1921 tarihinde İstanbul'daki L. Iasonidis'e hitap ederek, ondan “mağdur Pontuslular için” yardım edecek bir derneğin kurulması için manevi

yardım istedi. “Biz uzakta yaşayan Pontoslular, sevgili hemşerilerimize yönelik yapılanları büyük bir ilgi ile izlemekteyiz. Barbarların kanlı hançerine düşen hemşerilerimiz ve sevdiğimiz Pontos’a yapılanlar nedeniyle acımız ifade edilemez. Çok büyük bir acı... “

20 Kasım 1921 tarihinde Yunan dostu milletvekili ve senatörler tarafından Pontus Rumlarının katliamını kınamak için New York’ta bir miting düzenlendi. «Mitinge binlerce Amerikalı ve Yunanlı katıldı, senatörler ve üniversite profesörleri konuşup dehşet verici olayları resmi raporlara dayanarak ayrıntılarına kadar anlattılar. Giresun’daki olayların görgü şahidi olan Doktor Bayan Noston trajik ayrıntılar anlattı. Bu ayrıntılar toplanan halk arasında dehşet uyandırdı, kendisi ise konuşmasını çok duygulandığı için yarıda kesmek zorunda kaldı”.

ABD başkanı, birçok meclis üyesi ve diğer önde gelenlere teslim edilen bildiride, Pontos’taki trajik durum anlatılıyor ve Amerikan hükümetinden müdahale edip soykırımı durdurması isteniyordu.

Pontos Rumlarına yapılan Kemalist vahşet ABD senatosunda 22 Aralık 1921 tarihinde tartışıldı. Senatör William H. King, belgelerle Jön Türklerin ve Kemalistlerin amacının Küçük Asya’yı Türkleştirmek olduğunu ispat etti. Morning Post gazetesi yazarı şöyle yazar: “Neron, Caligula, Atilla ve Abdül Hamit zamanında işlenen bütün cinayetler Türkiye tarafından 4 yıl boyunca kasten işlenen milyonlarca cinayet yanında hiç kalır. Mağdurların arasında yabancı düşmanlar, savaş esirleri, Ermeniler, Rumlar. Araplar...vs bulunuyor.

Kemalist hükümette de karşıt sesler duyulmuştu. Rumlara karşı uygulanan sert önlemleri tasvip etmeyen ve endişelenen kişiler vardı. Özellikle Pontos bölgesinden bazı Kemalist vekiller Bursa vekili Emin Bey tarafından 21 Ağustos 1922’de “Pontos taraftarı” olmakla suçlandı ve ılımlı fikirleri yüzünden İnceleme komisyonuna sevk edildi. Ankara’daki TBMM’nde özellikle Sinop vekili Hakkı Hami Bey, hükümetinin sürgün politikasına dinamik bir şekilde karşı çıktı.

Yaptığı konuşmasında şunları söyledi: «Sürgünler yüzünden yüzümüz asırlar boyu karalanacaktır. Eğer sürgünler insanların öldürülmesi için oluyorsa, o zaman, beyler, bu dehşet verici bir meseledir. Bizi bütün dünya önünde lekelemektedir. O zaman hükümet kendini savunamaz... Kendi gözlerimle gördüm”. Mersin milletvekili Selahattin Bey de aynı şekilde konuşmasını yaptı: “Acaba, gayrimüslim kimsenin kalmaması, sürülmesi ve sonuncusunun bile yok olması, meclisin isteği midir?”.

Massachusetts eyaletinin Boston kentinden olan Amerikalı Ethel Tomson, 1921 Ağustosundan 1922'nin Haziran ayına kadar Amerikan Tedavi Heyetinde çalıştı. Amerika'ya döndüğü zaman, önce istifa etti ve Daily Telegraph gazetesinde, daha sonra da çeşitli insani demeklerde Kemalist barbarlıkları içeren raporunu yayınladı: “O iğrenç manzara hala gözlerimde. Gördüklerimi hiçbir zaman unutmayacağım. Geçen kış içinde yaşadığım, Harput yakınlarındaki o açık mezarlığı hiç unutmayacağım. Birçok kişi bu raporların gerçek olup olmadığını soruyor. Bir yıllık deneyimden sonra bütün bu mesele beni şaşırtıyor. Yetimhanelerdeki işim şehirlerin dışında bulunan köylere gitmemi gerektiriyordu. Sadece gördüğüm her şeyin net bir şekilde gerçek olduğuna yemin edebilirim”.

Ethel Tomson'un sözleri, o zamandan çok yıl geçmiş olmasına rağmen hala gündemde: Yani 1922'de gerçekleşen rezaletin tekrarlanmaması için bir şey olması lazım. Küresel bir mücadeleye birçok halk hemfikir olacaktır.

Mağdurların Bilançosu

1 Aralık 1922'de Pontus kurbanlarının sayısı, Kilise ve Rum Cemaatlerinin kayıtlarına göre şöyleydi:

Metropoller	Cemaatler	Kiliseler	Okullar	Öldürülenler
Amasya	400	603	518	134,078

Yenikesaria	95	135	106	27,216
Trabzon	70	127	84	38,434
Haldea	145	182	152	64,582

Rodopolis	41	53	45	17,479
Kolonia	64	74	55	21,448
	+ 815	+ 1.134	+ 960	+ 303.238

Yukarıdaki verilerden anlaşılacağı gibi 815 müreffeh cemaat tamamen tahrip edildi, Bütün Rum köyleri ve 1.134 kilise ve 960 okuluyla yağmalandı ve yakıldı. İki milyon frank değerinde ve 500 yıllık emekten sonra elde edilen servet çalındı ve kayboldu. 303.238 kişilik erkek nüfus ateş ve demirle yok edildi. Bunlardan çoğu asıldı ya da soğuktan öldü. Kavak, Cümbüş Han, Selamlık, Kız Alan, Ada, Karaperçin, Tekke Köy ve Merzifon katliamları (Merzifon sakinleri Fransız okulunda öldürüldü) ve Amasya'da gerçekleştirilen idamlar bu kıyımın yadsınamaz kanıtlarıdır. Bu vahşi eylemler, cinayetler, şiddet, haydutluk, el koyma, keyfi istimlak ve her türlü duyulmamış korkunç eylemler Jön Türk veya Kemalistler tarafından yapıldı. Dehşet ve katliam bakımından 1915 Ermeni soykırımını bile geride bıraktı.

Edit: Black Book, TheTragedy of Pontus 1914-1922, Central Council of Pontus, Athens (1922), s 19. F.0.371/7876,X/P 09194, Kilise ve Rum cemaat kayıtlarına göre Pontus mağdurlarının genel anlatımı (Basım yeri yok) (1/12/1921). Fotiadis K. Lozan Arlaşmasına kadar Pontus Rumları, s. 221.

T.B.M.M. milletvekillerinin Pontus Rumlara karşı yapılan Etnik temizliğe Karşı çıkmaları

Kemalist hükümetin Rumlara karşı sert tedbirleriyle kaygılanan ve karşı çıkan bazı Kemalist

milletvekilleri vardı. Özellikle Pontos bölgesinden gelmişlerdi (220). Onlar Bursa milletvekili Emin Bey tarafından 21 Ağustos 1922 toplantısında “Pontus fikri taraftarı” olarak suçlandılar (221) ve hükümetin siyasetini eleştirdikleri gerekçesiyle ılımlı görüşleri yüzünden inceleme komisyonuna sevk edildiler.

TBMM’nde Sinop milletvekili Hakkı Hami Bey öne çıkarak, hükümetinin sürgün politikasına karşı geldi. Yaptığı konuşmada şunları vurguladı: “Eğer sürgünler insanların öldürülmesiyle ilgiliyse bu çok vahimdir. Dünyanın gözleri önünde bizi lekeliyor. Hükümet kendini savunamayacaktır. Ne yazık ki bugün, bir kez daha, araştırma komisyonuna gelip gelmeyeceğini ve gelirse onu kabul edip etmeyeceğimizi konuşuyoruz. Bence bu hiç doğru değildir. Eğer araştırma komisyonunu kabul edersek büyük zarar göreceğiz. Çünkü kendi gözlerimle memurlarımızın öyle cinayetler işlediklerini gördüm ki, İngilizler bile böyle cinayet işlemezler. O vakit hükümet kendini savunamayacaktır...”(222).

Daha sonra sözü Kırşehir vekili Yahya Galip alır ve aynı konuda şunları söyler: “... Pontus meselesi uzun zaman önce başlamıştır... Pontusluların bir örgüt kuracağını ve hükümet kuracağını şunu bunu yapacağını duyardık. Ancak insanları sürerek bir sorunu yok edilmesini duymamıştık... Beyler, emin otun ki bu kötü durum verilen olağanüstü güçlerden kaynaklanıyor. Bir ülkeyi yükselten yasalar ve mahveden ise yasal olmayanlardır. Olağanüstü güç bir kişinin keyfine göre insan kesip asması demektir, önünde bulduğu şehirleri yok etmesi, evleri yıkması ve her yeri imhaya terk etmesi demektir. Neden bu işlerler ilgilenenler çalınan şeyler hakkında hesap vermemek için evleri yakıyorlar... Pontus meselesini yaratanlar ve Pontus’a zarar verenler şimdi daha büyük kayıplara yol açıyor... Pontusluların sürülmesi bahanesiyle köylerin servetleri imha ediliyor... Herkesin önünde ben kimsenin sürülmesinden yana olmadığını söylüyorum. Sürgün köyler için bir bombadır. Bir felakettir. Kaç yıl sonra hesap sorulacak... Suçluları ve masumları mahkemeler belirler” (223).

Mersin milletvekili Selahattin Bey de aynı şekilde konuşmasını yaptı: “... Yüz, yüzyirmi yıldır

idarenin gelişmesi için bazı çalışmalar yapıyordu ancak pek memnun edici değildi. Avrupa güçleri, bizim idaremizin hatalarını buldukça bize bu konuda saldıracaklardır. Reform isteyeceklerdir. Taleplerinde haklı mı? Evet haklılar. Bizi olabildiğince kucaklayan halkın namus, şeref ve servetini koruma görevimizi yerine getiremedik. Meclisin isteği bu mu? Hiçbir gayrimüslim kalmasın ve en sonuncusu biler sürülsün mü? Bu durumda dünyanın önünde nasıl yaşayabiliriz? Ayakta kalabilecek miyiz? Beni affedin ama bu meselenin düzenlenmesi milli hayatımızı oluşturur. Beyler, bir hükümet, bir İslam hükümeti, bir Osmanlı hükümeti, ne isterseniz, bir Türk hükümeti, bütün vatandaşların hükümetidir. Hiçbir din, cins ve mezhep farkı gözetmeksizin. “Yoksa sadece Müslümanların mı hükümeti olacak? Eşit adalet sağlayacak mı? Neden bir yok etme ve imha siyasetini izliyoruz? Çünkü imha başka türlü de olabilir. Başka yöntemler de var...” (224).

O esnada Kayseri milletvekili Osman Bey, konuşmayı keserek şunları söyler: «Bu bir yağma ve imha politikasıdır. Selahattin Bey ona katılarak ekler: “Kim karalanır? Zavallı millet...” ve sorar: “Hangi milletin tarihinde cinayetler gururla anılır ve değer verilir?”. Bir meslektaşının “Yunanlılar da aynısı yaptı” yorumuna ise “onlar medeni bir şekilde yaptı yağlıboya ile değil” diye cevap verir. (225).

Neoklis Sarris’e göre Selahattin Bey, Türkiye için gelmekte olan bir tehlikeyi şu sözlerle ifade etti: «Başınıza örülecek çorabı gösteriyorum. Bugün dünyaya hâkimiz. Biz barışımızı gerçekleştireceğiz (Lozan Barış Anlaşmasını kastediyor). Biz yaşayıp modern belgeleri yazacağız. Kimseyi sağ bırakmayın. Hepsini öldürün. Onlara hiçbir şey söylemeyeceğim. Size katılacağım. Sizin organınız olacağım. Fakat, siz öyle değilseniz, hayatınız ve ölümünüz onların elindeyse ve eğer bütün araç ve ihtiyaçlarınız onlar tarafından karşılanıyorsa (Yabancıları kastediyor), yaşamak için, savaşmak için ipliğinizi bile onlardan (Avrupa’dan) alacaksınız. Siz millet, din, vicdan, bilim, hak olarak tümüyle Avrupa’ya bağlısınız. Avrupa’nın organı olarak (Avrupa’ya yönelmiş olarak) nasıl böyle davranabiliyorsunuz? Dünya dışında nasıl yaşayabileceksiniz? Kimseyle alakası olmayan, bizi çevreleyen Avrupa medeniyetine karşı Çin Seddi mi dikeceksiniz? Akdeniz’in bir köşesinde yasal bir hukuk

devleti mi kuracaksınız? Yoksa bir gayrimüslim bile bırakmayacak insanlar sürüsü müyüz? Gayrimüslimleri dehşet saçarak mı yok edeceğiz?... Eğer amacınız bu değilse, o zaman isteğinize karşı yapılanlar kim tarafından yapıldı? Asıl sorun bu... Pontus meselesine hangi taraftan bakarsam/, bu ayaklanma sırasında yapılmış olan haksızlıkları, gücü yersiz kullanmayı görebilirsiniz...”(226).

Edit: Canık (Samsun) milletvekili Süleyman Bey ve Trabzon milletvekili Hafız Mehmet, doktor olan meslektaşları Bursalı Emin Bey tarafından Pontosluları desteklemekle suçlandılar. TBMM’de Kemalist vekiller arasında Hristiyanların etnik temizliği hakkındaki anlaşmazlıkları ile meslektaşım Neoklis Sarris ilgilenmektedir. Kendisi bana halen yayımlanmamış Tarih’in Dönüşü adlı çalışmasının büyük bir bölümünü vermiştir. Buradan meslektaş dayanışması ve sevgisi için ona teşekkür ediyorum.

220. Sarris N. o. 72. Gologlu Mahmut, Trabzon Taribi, Ankara (1975), s. 3.

221. Sarris N., o. 72-73.T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, KulturYayınlarıTürkiye Is Bankasi . c. 3, Ankara (1985), s. 721.

222. T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, KulturYayınlarıTürkiye Is Bankasi, s. 720-721.

223. T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, KulturYayınlarıTürkiye Is Bankasi. 731-732.

224. T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, Kültür Yayınları Türkiye Is Bankasi, ö.n., s. 731.

225. Sarris N, o. 74. T.B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, Kültür Yayınları Türkiye Is Bankasi, s. 732.

Esarette kadınların durumu

Yukarıda Pontos Rumları sivil halkının, katliamına, öldürülmesine, sürülmesine ve tecavüzüne çok kez değindik. Bu noktada Pontos Kadınının rolünden bahsetmenin zorunlu olduğu belirtmeliyim. Tarihçi ve araştırmacıların bu konuyu ayrıntılarıyla incelemeleri gerektiği kanısındayım. Örneğin erkeklerin askerlik görevinden kaçmak için Rusya ve başka yerlere gittiklerin gördük, fakat kadınlar geride kaldı. Orada kalıp Osmanlıların esaretine, 'iştahına' ve işkencelerine katlandı.

T. Malkidis, “Zorla askere alınma, sürgün, amele tabuları, toplama kampları ve başka

yöntemlerle jön Türkler ve Kemalist gruplar erkekleri katledildiğini” söylüyor.

“Geride, memleketlerinde, aile ve sosyal hayatın desteği olarak kadınlar kalıyordu. Amaçları çocukları ve yaşlıları koruyup asgari yaşam seviyesini muhafaza etmektir. Erkeklerin öldürülmesinden sonra, kadınlara karşı yapılan herhangi bir saldırı etnik grup için önemli bir yara haline alıyordu. Kadınlar hayatın kaynağı olduğundan, her kadın cinayeti Pontos Rumlarının biyolojik devamını engelliyordu. Fakat cinayet mümkün olmadığı zaman tecavüze uğradılar. Sevginin, aşkın ve insanlığın en güzel duygularının eseri olan annelik ve aile istenmeyen bir hamileliğe dönüşüyordu ve böylece yapılan tecavüzü daima hatırlatıyordu.

“Aynı zamanda hamilelere de tecavüz edilip anneler ve ceninler öldürülüyordu, binlerce kadın Türk evlerine kapatılıyordu. Bazı kadınlar bebeklerinin ağlamasıyla saklandığı yerlerin bulunmaması için çocuklarını Pontos militanlarına teslim etmeye mecbur kaldılar.

“Buna paralel olarak bir grup kadın zor durumda ve baskı altında kalıp dini ve milli kimliğini yitirdi ve böylece kökenini ve ecdadını kaybetme kar anlığına sürüklendi. Bugüne kadar Yunanca konuşan Müslüman kadınlar veya gizli Hristiyan kadınların olduğu kaydedilmiştir. “Kitlesele kıyımın, alçaltmanın, esaretin, kadınların tecavüzünün son sözü Yunanistan’da ve başka yerlerde yazıldı. Pontos kadını bundan böyle Yunanistan’da kayıp akrabalarını, [Kızıl Haç aramaları], Pontos’ta sağ kalan [Müslüman olan] yakınlarını arayan ve ölüleri için yas tutan karanlık bir figür oldu.”

Kaynak: Hangi Türkiye, Hangi Türkler, Atina 2012

Yayına Haz. S. Çetinoğlu